

לטמא שני בחורים ויכול אני להצילם, אלא מפני שהם גרמו לעצמם, שהם פועלים בכישוף ומטמאים נשמתם, לכן לא אצילם, כי על זה נאמר הבא ליטמא פותחים לוי. וכן היה שהחברים חקרו בדבר ומצאו כדבריו.

[כז. בלק ובלעם שבאו בדמות עורבים]

גם פעם אחת נחוי שני עורבים על אילן אחד והנוצה שלהם נמרטה. אמר הרב שני עורבים אלו הם בלעם ובלק, שהוציאו עכשיו מגהינם להוליכם לגהינם אחר יותר קשה, ובאו אלי שאתפלל עליהם ולוותר להם עלבוני. ויגער בהם הרב ויאמר להם: רשעים, בעולם הזה רציתם לעקור את ישראל, ועכשיו בצר לכם באתם אלי שאקבל אתכם, לכו לדרככם. מיד פרחו והלפו להם.

[כח. בחורים שראו בשדה אצבע יוצאת

ונכנסת בקרקע ואחד מהם נתן בה טבעת קידושין]

גם פעם אחת¹⁰ אירע, שהלכו כמה בחורים לטייל בשדה¹¹ וראו אצבע אחת שהיה נכנס ויוצא בקרקע, ואותם הבחורים דרך שחוקי¹² אמרו זה לזה: מי בכם אשר יתן באצבע זה טבעת זהב לקידושין¹³. קפץ בחור אחד מהם ונתן טבעת באותה אצבע

¹⁰ תימן: להטעות אותם. - ¹¹ סמברי, כ"י מא, אוכספורד, תימן וקושטא: עוסקים; כ"י ד: מגעלים. בשלומיל חסר כל זה. - ¹² שבת קד, א. תימן: בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו (מכות י, ב). - ¹³ יסוד יוסף: ויהי בבוקר שאלו התלמידים לשני הבחורים הנז' ויהי כאשר פתר כן היה. - ¹⁴ סמברי קפא. אוכספורד יג (17א). קושטא י (ג, ב). חמדת ימים, עשרת ימי תשובה, פרק ג, דף קסו, ד. - ¹⁵ כ"י האיטלקיים: באו. - כ"י מא: גם יום אחד שהיו לומדים בשדה וראו שני עורבים נחים על אילן, ודומה לו נוסח קושטא ותימן. - כ"י אוכספורד: גם פ"א ה' הרב לומד עם החברים חוץ לעיר וסנה ורא' ע"ג אילן ב' עורבים. - ¹⁶ כ"י מא: והתחילו מקרקרים. תימן: וצטצפו הרבה. - בכל הנוסחאות המסתעפות מקושטא הסברו של האר"י בא בסוף; אחרי המעשה שאלו אותו תלמידיו והוא השיבם. - ¹⁷ כ"י מא, קושטא ותימן: אומה שלימה. - ¹⁸ סמברי קפב. אוכספורד לא (23א). קושטא כה (ה, א). - ¹⁹ תימן וקושטא: מעשה שהיה בצפת חוב"ב. - כ"י מא: מעשה, בלבד. - ²⁰ כ"י מא: במאכל ומשתה והם יושבים לאכול. והשווה שבחי האר"י, ס"ה, עמ' 219 והע' 8. כ"י אוכספורד ותימן: ויהי הם יושבים ואוכלים. - כ"י שאלוניקי: הלכו ביום שבת לטייל לשבעת העצים והתחילו לשחק משחק שלוש קסיצות. כשהתעייפו ישבו. - ²¹ כ"י האיטלקיים: שטות. בכ"י מא, אוכספורד ותימן - ליתא. - ²² כ"י מא, אוכספורד ותימן: חותמו לשם קידושין.

ואמר הרי את מקודשת לי. ואחר גמר דבריו נעלמה אותה אצבע. ויראו הבחורים מאד וישובו העירה.

לאחר ימים שנשכח הדבר מהם, אותו בחור נשא אשה, ובאותו הלילה שנכנס לחופה באה אותה שידה כדמות אשה שלא היה כיופיה בעולם, והיא צועקת ואומרת כן הוא דין תורה, מה מום ראה ב"י זה הבחור שעזבני ונשא אחרת. והלא זה ימים שקדשני וזה לכם הטבעת שנתן לי לקידושין. לכן אם תדינו לי דין תורה מוטב ואם לאו דעו לכם שאהרוג את שניהם. והאנשים שהיו שם ראו את הטבעת ההוא והכירוהו שהיה כתוב עליו שם החתן, והלכו להם. ואבי הכלה לקח את בתו והוליכה לביתו ונהפך להם שמחתם ליגוני. אחר כך באו אותם האנשים וספרו לרב מעשה זה. מיד צוה הרב לשמש שילך ויזמין השידה ההיא עם החתן לפניו לדין. אז הלך השמש ונכנס לבית ולא מצא לא איש ולא אשה. ושאל לשכנים עליהם ולא ידעו אנה הלכו. והשמש לא הניח מקום שלא חפש אחריהם ולא מצאם. וחזר ובא לפני הרב והגיד לו. אמר לו הרב שם בבית הם יושבים ונעלמו מעיניך. מפני היראה. לכן חזור ועמוד על סולם העליה וקרא פ[לוני] ופ[לונית], ראו שאני בא בשליחות הרב ואם לא תרדו ותבואו עמי תהיו מוחרמים מפיו. וכן עשה השמש.

ויהי ככלותו לדבר והנה ירדה אותה האשה כרוכה בסדיניה כמנהג צפת טוב"ב¹ ושפחתה אחריה והבחור ההוא אחריהם. ותאמר האשה לשמש עבור לפני והגני הולכת אחריך לבית הרב. ויהי כבואם לקח הרב לבחור הנז' ביחוד ואמר לו חפץ אתה באשה זאת, הגד לי האמת אל תכחד ממני ואל תירא כי אני אציל אותך ממנה. אז אמר הבחור מי פתי יחפוץ באשה שידה, אבל מה אעשה שרוע מזלי גרם. הלואי שבאותו היום

1. תימן: שידך נער אחת וביום שהגיע [זמן] הגישואין ונכנסו הקהל לשבע ברכות, והנה אשה נכנסת באמצע הקהל והיא צועקת. ודומה לו בעטח כ"י מאוקשטא. - כ"י אוקספורד: והבחור שידך בתולה אחת. ויהי כאשר הגיע זמן הסקידה לכנס לחופה, והנה אשה באה בסני הכל וצועקת. - כ"י 1 הכל בלשון טבח. - כ"י אוקספורד: ואז כששמעה אם הכלה כך ולקחו את בתה והלכה... והשידה לקחה את החתן ותלך. - כ"י תימן: וילכו כולם תשאר הבחור עם השידה. - קושטא: ונשארה האשה עם החתן. ושלח הרב אחרי החתן וכו'. וכן הוא העטח בכ"י מא. - כ"י בעטח כ"י מא, אוקספורד, תימן וקושטא, האר"י הזמין קודם את האיש ואחר כך את השידה. ועל כך בעי' כל הסיפור. - משפט זה נמצא רק בכ"י אחדים: ר' מבוא עמ' 17. - כ"י האיטלקיים: והנה אותה האשה ושפחתה אחריה, והבחור אחריה. כ"י אוקספורד: והנה אשה יורדת מן הסולם. ויבואו לסני הרב. - מכאן ולהלן מקוצר בכ"י האיטלקיים ובכ"י אוקספורד. ואע"א לא בעטח סמברי ובכ"י ג.

נשברה רגלי ולא יצאתי. אמר לו הרב אל תירא מפניה, כי אני אפרישנה ממך. אז אמר הרב לשידה: מה לך עם הבחור הזה, לכי לידך למקומך וקחי לך בעל שד כמותך, כי זה האיש לא יאות לך. השיבה השידה ואמרה לרב: וכי דינא הכי, מאחר שאני מקודשת לאיש אחד יכולה אני להנשא לאחר, והלא אשת איש אני. אמר לה הרב: אותם קידושין היו קידושי טעות, שלא ראה פניך, ומתוך שחוק שם הטבעת באצבעך, ואילו היה יודע שהיה אצבע שידה לא היה מקדשיך. והיא היתה משיבה תשובתה על כל דבר ודבר ששואל ממנה הרב. עד שגער בה הרב בנוזיפה ואמר: הגם שאינו מן הדין ליתן לך גט, עם כל זה מפני הרואים אצוה שיתן לך גט, ואם תמאני לקבל, דעי לך שאחרים אותך ואת כל משפחתך שלא יהיה לכם תקומה. וכשמוע השידה כן קבלה הגט, והשביעה הרב שלא תבא עוד לבית אותו הבחור ולא תרע לו ולא לשום אדם ממשפחתו ולא מביתו לא היא ולא א' ממשפחתה, וקבלה עליה והלכה לה. אז הבחור ההוא חזר ונשא את אשתו ותהי לו לאשה.

[כט. האר"י צפה מות בנו של רבי יוסף אשכנזי]

גם פעם אחת בליל שבת נכנס הרב לפני החכם ר' יוסף אשכנזי הנקרא תנא הגדול, ומצאו שהיה לומד המשניות על פה כמנהגו. ובאמצע הלימוד התחיל הנר לפעפע: כדרך הנר הנופל במים, ועשה כן כמו חצי שעה¹. וכשיצא הרב [ו]הלך

1 סמברי, כ"ג, מא, אוכספורד, תימן וקושטא. כ"י האיטלקיים – ליתא. והוא ביטוי ערבי ידוע.
2 כ"י מא: מיד הרב קרא לסוסר וכתב גט וקבלה. וכן הוא בנוסח אוכספורד, תימן וקושטא. –
3 כ"י מא: שלא יויקו לא לחתן ולא לכלה ולא לילדיה שיהיו לה לעולם. וכן הנוסח במסתעפים. – 4 תימן: והרב שלח אחרי אבי הכלה והבטיחו שלא יארע לבתו שום נזק מעולם. ואז נתן לו את בתו ועשו הנישואים בשמחה רבה. – וקרוב לו נוסח כ"י מא ואוכספורד. –
קושטא: ושלח הרב אחר אבי הכלה ועשה שיחזור לו ארוסתו. וכן עשה. – 5 סמברי קפג.
אוכספורד כח (21א) שלומיל ג: מד, ב. עמק המלך יא (יא, ב; קלח, ד). הרחיבמביא בחיבורו בקבלה מעשית נוסחה של סעולה זאת. ר' למעלה, עמ' 100 והע' 5. – 6 כ"י מא: לבית התנא ר"ס אשכנזי וראה הנר וכו'. – כ"י אוכספורד: לבית הרב הגדול ר"ס אשכנזי שהי' לומד המשניות על פה בנימן, וראה את הנר (ור' עמ' 192 והע' 2). – כ"י ושאלוניקי: הי"ד יצחק אשכנזי. – שלומיל: חתן של ר' אהרן לנר רב מסונא ז"ל. – 7 שלומיל: והיו חזרי' המשניות בעל פה כי כן היה מנהגו תמיד. ועיין להלן, הנהגת האר"י, עמ' 321 והע' 4. – 8 ע"י הרחיב: אלה תולדות יצחק: גם היה יודע... בשלהבת האש ובשלהובי הפחמים. – כ"י שאלוניקי מוסיף: התחיל למלמל דברים לא מובנים, כמו העוס. – 9 כ"י מא ואוכספורד: כנר שנע בו מים. – 10 כ"י מא ואוכספורד ליתא. שלומיל: כמו רביע שעה.